

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

si in

straf'a tragatoriului [Lő-
vészuteza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
denti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si republicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vneri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pra a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loeulu deschiu
20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 11. aug. 1871.
30. iuliu

Cestiunea impacatiunii cu cehii preocupa si acum'a tote spiretele, si acést'a cu atátu mai vertosu, cu câtu situatiunea e totu asié de nesigura cá si mai inainte. Ce'a ce scimu pana acuma despre acésta cestiune importanta e, cá corifeii cehiloru, dr. Rieger, cont. Clam-Martinitz si dr. Prazak, fure primiti in audientia de Majestatea Sa, inse nu „collectivu, cá deputatiune séu in urm'a vre-unui mandatu collectivu, ci fia-care separatu, si in calitate de barbati de incredere.“

De aci diariile cislaitane comenteza faptul acestu-a in intielesu diametralu opusu. Precandu diariulu „Oesterr. Journal“ lu saluta cá inceputulu unei ere noue, in care, ce e dreptu, tier'a nu va mai fi suppusa simplu vointiei ministeriului, critic'a si opusetiunea si-retienu dreptulu lozu, dar' opusetiunea va lua alte forme, — diariulu „Tagblatt“ privesce cestiunea impacatiunii cá intrata in unu stadiu definitivu, inse neresolvita inca. Caus'a acestei amenari diariulu numitu o privesce in impregiurarea, cá cehii nu voiescu sé de audiu cererii guvernului d'a intrá in Reichsrath. Si intre adaveru diariulu d'in cestiune pare a fi in acésta privintia expresiunea sincera a cehiloru si a feudaliloru, cá ci si organulu feudaliloru „Vaterland“ dechiara, cá la una intrare a cehiloru in Reichsrath, buna-ora precum au intratu polonii cu scopu d'a esoperá acceptarea resolutiunei galiciane, neci nu se pote cugeta, d'in cauza cá acésta procedere ar' involve recunoscerea constitutiunii d'in decemvre. Numai dupa ce impacatiunea va fi inchaiata officialminte, si guvernulu va dispune in Reichsrath preste una majoritate, de doue d'in trei parti, — poté fi trasu in tergu si votulu altcum numai formalu alu Reichsrath-ului.

Relativu la dissolverea dietelor provinciale, federalistii sunt de doue opinii. Unii adeca voiescu a se dissolve tote dietele fara esceptiune, altii d'in contra voru dissolverea numai acelor diete, unde partit'a federalistiloru ar' avé prospectu d'a reesi in majoritate la nouele alegeri. — Dacu nu ne insiela presemnele, potemu crede cu siguritate, cá cestiunea impacatiunii a facutu unu pasiu inainte. séu mai bine d'isu ea a percursu cu succesu stadiulu primu. Negociatiunile prealabile, cu capii cehiloru, se potu privi de terminate, si ele au condusu intu atát'a la unu resultat. in câtu, in fine, cehii au parasitu terrenulu negatiunii absolute, imbracandu-si dorintiele in forme positive, si cá ei sciu pré bine câte d'in aceste dorintie voru fi acceptate de guvern. Dar' dupa-ce negociatori fure primiti de monarcu in audientia de mai multe ore, numai incape neci una indoiela, cá primirea lor d'in partea monarcului s'a intemplatu numai dupa-ce ei au fostu in chiaru cu ministeriulu, adeca dupa ce si-au modificatu dorintiele, aducundu le in concordantia cu parerile guvernului. Deci resultatulu negociatiuniloru de lune intregu in aparintia e neinsemnatu, in fapta inse forte mare, mai alesu dacu luám in consideratiune cá estu-modu s'a gasitu in fine firulu Ariadnei, menitu d'a scote partea cea-lalta a imperiului d'in chaosulu incurcaturiloru, de cari a avutu parte pana acuma.

Membrii Adunarii natiunale d'in Versali'a se ocupa si acuma, atátu intre cine câtu si in siedintiele diferiteloru fractiuni, cu cestiunea, cá ore sé se numesca Thiers de presiedinte alu republicei, si cu ce prerogative sé fia investitu. In privintia acestui planu opiniunile divergeza forte. Unii adeca voiescu, cá presiedintele republicei sé se numesca pre unu tempu anumitu, éra altii sunt de parerea a nu se statorí neci unu tempu; unii voiescu a in vesti pre venitoriulu presiedinte cu dreptulu d'a-si alege insu-si pre ministrii sei, altii d'in contra dorescu cá camer'a sé-si alega unu ministru-presiedinte, care sé fia numai ei responsabilu. La casu candu ar' invinge planulu acestu d'in urma, se pote acceptá, cá preste putienu ministru-presiedinte va oca unu rolu mai importantu decatu insu-si pre-

siedintele republicei, si la unu asemenea ingagementu cu greu se va invoí dlu Thiers. Cu unu cuventu confusiunea e forte mare. Totu insulu presemte cá trebe sé se intemple ce-va, dar' ce? ace'a nu scie nime. Situatiunea presinta nu se mai poté toelerá. Neincrederea esiste atátu intre partite, câtu si intre majoritatea Adunarii de una parte, si capulu poterii esecutive dealta parte, si de sí in privintia cestiunei decentralisarii s'a realizatu una contielegere momentana, dar' vechiele frecari si cert'e voru erumpe de nou la tota oca-siunea. Stang'a Adunarii e ingrigita, cá Thiers care d'in dí in dí devine mai sentíbilu intr'o buna demanetia si-va realizá amenintiarea, d'a depune frenele guvernarii, si pentru ace'a ea se infiora de confusiunile ce ar' resultá d'in acésta retragere; drept'a, de-sí e neindestulita cu Thiers, totu-si voiescu sé-lu lase si mai de parte in fruntea republicei, inse sub conditiunea, cá elu sé si alega unu ministru dupa placulu ei.

Tribunalele martiale d'in Versali'a caroru-a conchiamare fú de atátea ori aménata de pre una dí pre alta, si incepura in fine activitatea. Actulu de acusatune face mai antái istoriculu membriloru asociatiunii internatiunale, cari au pregatitu insurectiunea, apoi descrie revolutiunea d'in 19. martiu si crimele comisse sub decursulu ei. Raportulu constata mai departe faptul de altminte cunoscutu, cá communistii voiáu sé puna in fiacare totu Parisulu, dar' au fostu impedcati in acestu propusu infioratoriu prin inaintarea rapede a trupelor in celate. Dupa ace'a urmá raportulu contr'a lui Assy, care e acusat de crim'a, cá a agítatu pentru resbelu civile, a usurpatu poterea civila si militara, a eserceatu acte guverniale, a votatu decreta si a ordonatu esecutarea lor, ce'a ce a avutu de urmare devastare, massacrare, incendie si ucideri. Toti incriminati sunt acusat de crim'a de complotu pentru schimbarea forme de guvernare, pentru agitarea in favorulu resbelulu civilu si pentru usurparea poterei guvernamentale. In fine urmara raporturile singuratece contr'a diferiteloru incriminati.

Amu vatemá bunulu semtiu alu on. nostri cetitori dacu amu reproduce, de-í numai in parte, celea ce s'a scrisu prin foiele germane si, pana eri a-lalta eri, si prin celea magiare, relativu la cestiunea cãliloru ferate romane. Limbagiulu trivialu, expresiunile murdarie, de cari se folosescu ele, revolta semtiulu ori-carui omu cu cresce. Pana candu inse foiele germane de Vien'a au remasu consecinte intru a atacá si a batjocuri, in modulu celu mai brutalu, totu ce este romanescu, foiele magiare, cari, in acésta privintia, rivalisau cu celea germane, adi si-au intorsu mantel'a, ele devenira mai loiale si se fecera de-odata aperatorie ale dreptatii, ale intereselor romanesci. De asta-data nu vomu cercá caus'a acestei schimbãri, ci ne marginim singuru a reproduce unu articlu alu foiei magiare „Reform“ care relativu la acésta cestiune scrie urmatoarele:

„Nu potemu trece cu vederea amesteculu oficiului nostru de esterne in Bucuresci, in favorulu si interesulu posesoriloru de obligatiuni ale drumurilor ferate romane. Trebe sé ne radicamu vocea cu atátu mai vertosu, de orace nu potemu aprobá procederea diplomatiei nostre in acésta afacere. Nu credemu nice de câtu a fi de lipsa, cá monarc'i-a nostra sé-si intrebuintieze auctoritatea sa pentru cá sé promove interesele spurcate a le dlui Strousberg si ale actiunailoru, si prin acésta sé silesca una natiune vecina sé se lase a fi despoiata de nisce cavaleri de industria (insielatori) germani. Dar' se presupunemu, cá Strousberg are dreptu; nu este inse chiamarea nostra sé validítamu prin fortia pretensiunile lui. Avemu dreptu a ne amestecá in acésta afacere, de ora-ce si in imperiulu nostru se afla detentori de obligatiuni interesati; si a aperá pretensiunile ecuitabile ale acestoru detentori, este detorint'a oficiului de esterne, dar' a dá una directiune falsa politicei monarciei nostre pentru interesele acestoru-a, nu este nice consultu, nice suntemu indetorati.

Si aci, dupa-ce foi'a mentionata mai face unele obser-

vatiuni relative la politic'a si atitudinea contelui Beust cari sunt cu totulu contrarie acestoru concepte, continua: „Na scimu, daca contele Beust urmaresce politica prusesca, ori politica de bursa, dar' acea e fapta necontestabile, cá dlu Beust, indata la inceputulu crisei, a indrumatu pre Hengelmüller, agentele substitui in Bucuresci, a spriginí intru tote nesuintiele consulului generalu prusescu bar. Radovicz, adeca nesuintiele lui Strousberg. Dupa numirea baronului Schlecht de consulu generale, dlu Beust a datu unu protestu noului consulu, spre a-lu admaná lui Costaforu, prin care imperiulu nostru, urmandu guvernulu prusescu, protesteaza contr'a decisiunii camereloru romane. De atunci incoce Radovicz a intreruptu ori-ce atingere cu guvernulu romanu, si cancelariulu prusianu a apelatu la Constantino-pole, cá la unu foru mai inaltu; se nasce deci intrebarea, nu va merge ore dlu Beust dupa cancelariulu prusescu, spre a acúsá si elu principatele la Constantinople? Acést'a ar' aveá sé fia apoi politic'a ce o amu urmatu totu-de-un'a in Oriente, politic'a prin care amu proclamatu aperarea independintiei poporeloru si a Principatoru Dunareni!“

Pentru a cunosce bine acésta cestiune insemnata, este de lipsa a i cercá atátu partea ei juridica câtu si politica.

Lucrulu stá asié: Carolu, avendu intentiunea de a aduce reforme a voitu a provedé tier'a cu cãli ferate. Pentru realizarea acestui planu inse a fostu de lipsa capitalu strainu; Strousberg s'a ingagiatu a anticipá si banii si a gatí si lucrulu. Camerele au votatu legea pentru cãlile ferate, precum si legea de garantia d'in partea statului pentru obligatiunile emitiende de Strousberg cu 7 1/2%, si guvernulu rom. a inchaiatu conventiunea cu Strousberg.

Societatea s'a obligatu, pre langa garant'ia de mai susu, a cladí si a dá statului pentru 250 milioane de franci una cale ferata de 130 mile. Strousberg s'a aliatu in Berolinu cu cau-va domni mari, cu principu de Ujest si Rati-bor, cu contele Lehndorf etc.; acesti domni au emisu apoi obligatiunile cu unu cursu atátu de scadiutu, incátu acelea promiteau cumperatoriloru unu venitu mai mare de 10%. Prin acésta speculatiune de bursa, domnii acesti-a se inavutfra, si burgesia de la Berolinu cumperá cu mare lacoma hartiele de stat. Astu felu obligatiunile ajunsera, cu mica esceptiune, in mani private, de unde apoi s'au strecuratu si in piati'a austriaca. Strousberg inse n'a cladita drumurile ferate; si asta-di d'in 130 kilometre abié 70 sunt gat'a séu in parte gat'a, éra celea-lalte abié au trecut prin stadiulu lucrãriloru pregatorie.

Sumele menite pentru construire au disparutu si astu-feliu si lucrãrile au trebuitu se incete d'in lips'a baniloru. Se vede deci apriatu, cá Strousberg a calcatu contractulu, respective a datu falimentu. Este de insemnatu, cá pre bazea unui punctu alu conventiunii, societatea intreprindietoria avé d'a solvi cametele (cuponele) obligatiuniloru pana la predarea cãli ferate in man'a statului. Sosindu tempulu pentru solvirea cuponelor d'in ianuariu, Strousberg nu a voitu a le solvi, ei pretinse de la statulu romanu, cá sé solvesca elu cuponele papireloru garantate de stat. De aici, s'a nascutu apoi certa si confusiune. Guvernulu romanu a tramisu pre Rosetti la Berolinu, si a inactiunatu pre Strousberg, cu care oca-siune a esitu la lumina, cá depositulu de 50 milioane a disparutu.

Guvernulu romanu, pentru a complaná caus'a, s'a adressatu la camere. Principele Carolu, d'in diferite cause, dictate d'in Berolinu, a partenitu pre Strousberg, contr'a intereseloru tierai sale, crediendu cá camerele eminentu conservative voru ascultá. S'a propusu una noua impacatiune, prin care guvernulu romanu avé sé íeé unu imprumutu nou cu 8%, garantatu prin bunurile statului, si d'in una parte a acestui imprumutu érá sé se platesca cuponele licuide, érá obligatiunile Strousbergiane sé se converteze in obligatiuni regulate de stat cu 5%, si estu-modu creditorii sé fia indestuliti.“

Sortea propunerii acestei-a, precum si fazele prin cari a trecut, si stadiulu la care a ajunsu si in care se afla preste totu acésta cestiune delicata, este on. nostri cetitori cunoscuta d'in desbaterile camerelor romane publicate si in acestu diariu, si asié ne marginim a pune in vedere numai observatiunile ce le face mai departe, acestu diariu magiaru, carele, dupa-ce comunica in colonele sale in scurtu, dar' precisu si desbaterile ce au avutu locu in camer'a romana, continua:

„Nu pote fi scopulu nostru de a cercatá, ore, este Roman'a indetorata a-si impliní evictiunea fatia cu proprietarii de obligatiuni, séu pote ea silí pre acesti-a, cá sé fo meze una societate; séu, in pretiulu baniloru perduti la

n'ar' fi nici institutu romanescu, nici sasescu, nici ungu-
rescu, ci, cum dice d-sa, transilvanu puru. D-sa inse in
responsulu seu a demustratu contrariulu.

Ad. 2. Cifrele dlui b. d'in acestu punctu me scutescu
de observatiuni pre largu, si asiè me restringu la „nepasa-
rea romanilor” intru cercetarea adunàrilor generali, carei-a d.
baronu i atribue acea stare nefavoritoria a lucrului. Nu cum-
va d. b. ar' pofti, cá tieranulu romanu d'in Sigetulu-Marma-
tiei si Kétegyház, care platesce pre anu 12 fl. premie de
asecurantia contra focului, sè mai speseze pre totu anulu
100 fl. cu mergerea la Sabiu, spre a silii pre d. baronu si
pre consiliulu bancei „Transilv.” a face dreptate? Aici d.
baronu pare intr'adeveru prea ironicu. Mai nu se platesce,
cá romanii d'in afara sè se inorde a majorisà coningentulu
dlui b. et comp. de 20.000 individi, câtii stau la dispozi-
tiune a casa in cetatea si vecinatatea Sabiului. Patiani'a dlui
Macelariu cu propunerile sale forte bune si frumoase de la
adunarea generala d'in a. tr. e o buna doveda in asta pri-
vintia. De altmintrea d. baronu cu ast'a ni dice: „luati-ve,
si atunci noi vomu fi drepti si vi vomu dá.” Ore sentiulu de
dreptate si ecuitate n'ar' aduce cu sine, cá sè ve uitati in
cartile actiuniloru si in registrele asecuratiloru, si sè tieneti
comtu de interesele actiuniloru si membriloru societatii si daca
nu vinu la adunare?

Ad. 3. Intre 14 functiunari la directiunea institutulu
nu sunt 9 neromani si 5 romani, ci 10 neromani si numai 4
romani. Celealalte, ce mai insira d. b. in acestu punctu, de
sine se intielegu nu se tienu de tem'a nostra si prin urmare
sunt de prisosu. Èr' intrebarea despre tractarea cu amplotatii
romani o privescu de nerespunsu.

Asemenea remane nerespunsu intrebarea mea a 4.

Ad. 5. Sensulu responsulu la acestu punctu ar' fi, cá
directorii romani d'in Aradu si Lugosiu s'au depusu séu cá
au fostu „necapaci” séu cá directiunile loru nu s'au
rentatu. — Èr' cá actele d'in archiv'a bancei „Tran-
silv.” ar' contiené in obiectulu acestu-a lucruri compromitio-
rie de natiunea romana, ast'a nu pote stá. D. baronu a
mersu aici prea departe. De-si n'am norocire a cunoose in
persona pre acei doi domni fosti directori tienutali, sciu
inse d'in cetite si d'in spuselu altoru-a, cá am-
bii sunt barbati culti, activi, onesti si in pusetiuni onorifice
in societatea omenesca. Dar' si candu s'aru fi portatu ori-cum
acei omeni, o natiune nu se va judeca nici-odata dupa in-
susirile, portarea si faptele a duoru individi singuratici neca-
paci si cu portári de tota man'a — pana d. e. si cá a acelu
functiunariu de la Versatzamt-ulu sasescu d'in Sabiu cu cele
7.000 fl., despre care cetisemu de-una-di prin foiele de Pest'a
si de care urméza cá nici pre mine nu me iérta „delicate-
ti'a” sè me respicu mai apriatu in publicu, — se afla, vedi
bine, la tote natiunile, fára a se poté dice, cá pentru aceea
natiunea este cá acelu individuu. Dar' in Aradu si Lugosiu
noi romanii avemu unu contingentu frumosu de barbati forte
apti in totu privintia. Ati cercatu, Dle baronu, sè aflati pre
altii in loculu celoru doi? Nu.

Bate insa la ochi, cum d. baronu trece si uita cu to-
tulu de fostulu directoru romanu de la Brasiovu, Joane Pa-
dure, care inca se cuprinsese in intrebarea mea. Èta pentru
ce. Numitul domnu este nnu comerciant de frunte si agentu
alu caseloru celoru mai insemnate si mai destinsu d'in pia-
tiele cele mari. Insu-si directorulu generalu alu bancei „Tran-

silv.” (neromannu) si-a datu parerea in scrisu, cá d. I. Pa-
dure e mai „capace” pentru postulu de directoru tienutalu,
de cátu fostulu seu colega sasu. Si totu-si consiliulu bancei a
delaturatu pre d. Padure, si a denumitu pre sasulu. Asiè e,
Dle baronu, cá d.-vostra totu nu faceti politica de natiuna-
litate la banc'a „Transilvani'a”?

Èr' despre capabilitatea romaniloru, de a se aplicá cu
folosu chiaru si la institute banali si de asecurantia, avemu
probe viue si laudate toema si intre prè-pucini functiunari
romani de la directiunea numitei bance. Celu pucinu d. ba-
ronu nu va negá, cá aplicarea ddloru E. Macelariu, Vis. Ro-
manu si dr. Aureliu Brote in functiunile bancei s'au „renta-
tu” destulu de bine, si totu-si asta-di numai unulu a mai
remasu acolo d'in acesti trei. Asemenea nu va negá d. ba-
ronu, cá acesti trei au fostu cei mai distinsi amplotati ai
bancei numite, cualificandu-se fia-carele in tempu de unu
anu ast-feliu, încátu nu poteá sè-i intréca in chiamarea loru
nici unulu d'intre sasii Domnieiloru. Mi-vine a crede, cá la
retragerea lui Worell, daca Macelariu si Brote nu erau roma-
ni, unulu d'in ei ar' fi fostu alesu de directoru. Spuna insu-
si directorulu de acum Wiedermaun, cá, precandu a intratu
elu in functiune, cu cátu a sciutu mai multu d'in trebile de
asecurantia, decátu secretariulu gen. absinte de mai multe
septemane.

Tote aceste le adusei numai de acea inainte, cá sè potu
intrebá pre d. baronu, cá de ce nu judeca natiunea romana
dupa acesti trei amplotati ai sei d'in urma, daca tocm'a voi-
cesce a se tiene mortisúu de metod'a sa gresita. Asiè dara
„compromissiu” prin cei doi ai d-sale s'ar' anulá prin
distinctione celoru trei d'in urma, si éta cá natiunea rema-
ne cá mai inainte, curata, nepetata si nevinovata. Apoi dove-
di despre capabilitatea filoru natiunei nostre si pre terenulu
economiei natiunali vomu mai dá dlui baronu in curendu,
prin infintiaru unei institutu romanescu de asecurantia in
Transilvani'a chiaru.

Ad. 6. Veri-cine pote vedé, cá in punctulu acestu-a d.
b. nu respunde n i m i m i c'a. Èr' destituirea legionulu de
agenti romani o retace.

Ad. 7. Cifrele aduse aici de d. baronu le primescu de
adeverate.

Ad. 8. Unu conspectu detaiatu alu imprumuturiloru d'in
cestiune, credu cá ar vorbi mai multu pentru mine, cá pen-
tru d. baronu.

Ad. 9. Nu denega nimene „dreptulu de autonomía” alu
consiliulu administrativu; numai de ce totu-si se tesiescu
domnii a spune adeverulu pre facia, cá in servitiulu internu
alu bancei tote curgu numai nemtiesce.

La reveredere, Dle baronu, inca odata in acésta foia,
si atunci speru, cá ne vomu intielege si canosce si mai bine.
„Intrebatoriulu.”

Articlu de lege XVIII. d'in anulu 1871.

despre regularea comuneloru.

(S'a sanctionatu in 7 iuniu, 1871. S'a promulgatu in amen-
doue camerele ale dietei in 10. iuniu, 1871.)

CAPU I.

Despre comune in generale.

§. 1.

Comunele sunt:

a) cetátile (orasiele) cari au consiliu (magistratu) regu-
latu dupa §-lu 64 d'in legea de facia;

b) comunele mari (opidele si satele mari, mezővárosok
és nagy faluk), cari de-si nu au consiliu regulatu, sunt in
stare de a implini d'in poterea loru propria agendele ce li
s'au concediatu prin lege.

c) comunele mice, cari nu-su in stare de a-si impleni
d'in poterea loru propria agendele, impuse comuneloru prin
lege, d'in caus'a relatiuniloru materiali marginite ale loru
si pentru aceea trebuie sè se alieze (impreune) cu alte co-
mune.

§. 2.

Comun'a, intre marginile lezei, si-conduce de sine afa-
cerile interne proprie, esecuteza ordinatiunile lezei si ale mu-
nicipiulu (jurisdictione), relative la administratiunea publica
de stata si municipale.

§. 3.

In cause administrative auctoritatea appellativa a co-
muneloru in gradulu primu e municipiulu (jurisdictione) in
alu duiole guvernulu.

CAPU II.

Despre auctoritatea si competintia
comunale.

§. 4.

Auctoritatea comunei se estinde la tote persoanele cari
locuiescu séu petrecu (se tienu) in comuna si in terito-
riulu comunei, si la tota averea ce se afla in comuna si in
teritoriulu ei.

§. 5.

Facu exceptiune de la acésta regula generale:

a) Membrii armatei regulate, marinei de resbelu si ai
militeloru patriei (honvédség), cari stau in servitiu activu,
in cause relative la servitiulu militariu si in generale in
acele ce dupa §-ulu 14. art. de l. XII. 1867. si §-lu 54.
art. de l. LX. 1868 se tienu de sfer'a de activitate a jude-
catoriei militare.

b) Edificiele cari servescu de locuinta stabila séu pro-
visoria Maestátii Sale regelui si curtei sale si apartinentiel e
aceloru-a.

c) Tote edificiele séu localitátile folosite in fapta eschi-
sivu spre scopuri de fortificatiune séu spre alte scopuri mi-
litare sub durat'a folosintiei.

§. 6.

Fia-care cive alu patriei trebuie sè apartiena la lega-
mentea vre-unei comune.

§. 7.

Fia-care cive alu patriei apartiene la legamentea ace-
lei comune, sub a carei-a competintia stá candu se publica
legea acésta.

§. 8.

Femea sub durat'a faptica a legaturei conjugali (de
casatoria) urmeza competintia comunale a barbatulu, si
ace'a o tiene si veduv'a in cátu competintia ei nu se schim-
ba in intielesulu puntulu a) d'in §-lu 10.

§. 9.

In ace'a ce privescu prunii minoreni decide compe-
tintia comunale a parintelui, séu încátu ingrigirea de prunii
este incredintata mamei prin sentintia judecatoresca, com-
petintia comunale a acesteia-a.

Cei nascuti d'in patu nelegitimu apartienu la compe-
tintia comunale a mamei.

MERCVRIO
C. I.
SECVNDIVS
V. S. L. L. M.

25. Petra dedicata lui Mercuriu, aflata in sa-
tulu Balg, langa Baden la a. 1804. d'in petra galbena:

MERCVRIO
Q. CAECILIVS
SOLEMNIS
VSLLM.

26. Arula d'in petra arenosa sura-galbena, aflata
in Hockenheim la 1846.:

VISVICIO
MERCVRE
SENILIS
MAS SE
V. S. L. L. M.

27. Arula d'in petra arenosa sura, aflata in Stein-
bach:

MINERVAE
AENEATORES
COH. I. SEQ.
ET. RAVR. EQ
VSLLM

28. Petra dedicata lui Hercule si Minervei,
d'in petra arenosa galbena, aflata in St. Leon langa Wies-
loch:

MINERVAE
ET
HERCVLI
L ANTONIVS
MATERNVS 7
COH. XXIII VCR.

29. Arula d'in petra arenosa sura, aflata in Eigel-
ingen la a. 1859.

IN. H. D. D.
DEO. SIL.
VANO
CLE

EX. V. S. L
L. M.

Monumente istorice.

30. Petra monumentale in onorea lui
Traianu, pusa de legiunile 1. si 11. la anulu 98 d. Cr.
aflata in 1809.

IMP. NE RVA TRA.
IA PONT IF MAX.
LEGIADIL EG. XIC.

31. Monumentu, aflatu in Ladenburg pre valea
Neckar-ulu la a. 1858. si anume pre campulu numitu
„Lustgarten” unde se afla forte multe monumente rom. Aici
a fostu candu-va cetatea lui Septimiu Severu, numita Ulpia
(R. P. SVA VLP = republica sua Ulpia) dupa numele
lui Traianu, dupa cum se vede d'in inscriptiunea urmatoria
despre care am amintitu si mai susu:

i M P. C A E S
L. SEPTI mio
SEVER o
PERTI naci
AVG
CIVIT as
VLP. S ua.

32. Tabula cu inscriptiuni, dedicata intru onorea
lui Aureliu Antoninu Aug. (Caracalla) d'in petra arenosa
rubra. Inca in a. 1533. s'a aflatu zidita „in turri Pa-
roch. ecclesiae iuxta Therman Marchi-
onis Baden.” si mai tardu „in fornice tem-
pli” si totu mai tardu „ad introitum templi

collegiatae ecclesiae, sub turri a si-
nistris” in Baden:

M. AVRELIO
ANTONINO
CAES. IMP. DE
STINATO. IMP.
L. SEPTIMI. SE
VERI. PERTIN
ACIS. AVG. FILI
o RES. P. AQV.

33. Fragmentu d'in marmore albu, aflatu in
Baden, in piet'a d'in susu la a. 1848.:

Imp. CAESM Aur.
Ant. oNINVS PI us fel.
in victVS AVG Parth.
MAX. GERM. max.
TRIB. PO t. XVIII
Cos III I pater pat.
RIAE II
OII

34. Petra fontenaria, arenosa, rubra, aflata
la a. 1680. in Oos-Scheuern. In mediloculu ei se vede unu
leu cu gur'a cascata (cá fistula spre curgerea apej) cu in-
scriptiunea:

COH. XXVI.
VOL. C. R.

Èr' d'in susu, intru unu campu semicercualu, doue
animale fantastice, cu corpu de pesce si cu capu de capra
(capricornulu, insignulu cohorteloru) tienendu ambele unu
globu. De-a stang'a si de-a drept'a apare ithuphaliculu Er-
me barbosu (solulu Dieiloru, Mercuriu.)

(Va urmá.)

§. 10.

In acele casuri, la cari nu se potu aplica §-ii de susu :
 a) civile patriei apartiene la comun'a, in care locuiesce stabilu celu pucinu de doi ani si platesce dare ;
 b) in aceea ce privesce individii, cari nu se potu trage sub regul'a de sub punctulu a), si d'in comun'a, in care s'au nascutu s'au departatu, fara a se fi luat in competinti'a altei comune, decide competinti'a comunale a parrentiloru respective a mamei ;
 c) cei gasiti (lelenczek), séu in generale individii, alu caroru-a locu de nascere nu se scie, se considera cá apartienetori la comun'a, in care s'au aflatu, séu in care in tempii d'in urma au petrecutu mai indelungatu ;
 d) individii, cari au servitu séu servescu in armata, a caroru-a competentia comunale nu se pote statorí pre basea reguleloru de mai susu, se considera cá apartienetori la comun'a, de unde au fostu assentati.

§. 11.

Competinti'a comunale se pote acurá si prin primire in legamentea comunale.

§. 12.

Fia-care cive alu patriei are dreptu de a se asiedia cu locuintia (a se domiciliá) in alta comuna.
 Celu ce se asiedia cu locuintia si-insinua vointi'a la comun'a, in care vré se se asiedie, si comun'a numai in acelu casu i pote denegá asiedierea :
 a) daca se adeverece in contr'a celui ce se asiedia, cá e sub accusatiune criminala, séu sub pedepsa ;
 b) daca un este in stare a se sustiené fara ingreunarea comunei.

§. 13.

Prin asiediare cu locuinti'a nu se rumpe legamentea comunale, in care a statu pãna atunci.

§. 14.

Daca celu ce s'a asiediatu voiesce a fi primitu in legamentea comunei, in care s'a mutatu : pentru acestu scopu se roga cu vorb'a séu in scrisu de comun'a respectiva ; comun'a pote sè admitta primirea indata.

§. 15.

Nu se pote denegá celui asiediatu primirea in legamentea comunei :
 a) daca a locuitu in modu statatoriu in comuna doi ani de dile ;
 b) sub acestu timpu totu acolo a portatu in continuu sarcinele comunali, in lips'a acestoru-a alte sarcine publice ; si
 c) nu vine sub exceptiunile atinse la §-lu 12.

§. 16.

Celu primitu devine membru comunale ordinariu, se bucura de drepturile ascurate prin legea presenta membriloru comunali, si este indetorit a implini detorintiele ce provinu d'in legatur'a comunale.

§. 17.

Comunele, cari si-acoperu sarcinele comunali pre depininu d'in veniturile averei comunali, potu sè conditioneze primirea in legamintea comunei de la platirea unei tace moderate. Acésta taca se va ficsá de comun'a respectiva prin unu statutu.
 Inse statutulu adusu in acestu obiectu e de a se susterne spre aprobare juridictiunei respective, decisiunea juridictiunei se pote apellá la ministrulu de afacerile interne.

§. 18.

Despre primirea in legamentea comunale e de a se insciantia in acelu-si timpu primaria acelei comunei, alu carei-a membru a fostu pãna acuma celu ce s'a primitu.

§. 19.

Strainii, cari locuiescu in tiera statatoriu de doi ani de dile, platescu in continuu dare, si nu sunt supusii altui statu, se potu primí de comune in legamentea comunale, daca facu destulu conditioniloru d'in §§-ii 12., 14. si 15.

§. 20.

Ori ce teritoriu trebue sè apartiena la ore care-va comuna.

§. 21.

Teritoriulu apartiene la comun'a, la care si pãna aci a apartienutu, séu la care a platitu pãna aci contributiunea statutulu.
 Aceea, cá ore cu respectu la administratiunea publica la care comuna vecina a acelei-a-si juridictiuni sè apartiena pust'a, care pãna acuma n'a apartienutu la nece una comuna si si-a platitu contributiunea de a dreptulu la oficiulu de dare regescu ? o va determiná proprietariulu séu acea parte a proprietariloru, care platesce la oalta mai multu de cátu diuemetate d'in tota contributiunea directa de statu a puste.
 Daca cum-va ar' fi mai multe de cátu doue opiniuni, si votulu celoru ce ptatescu mai multu de cátu diuemetate d'in contributiunea directa de statu nu se areta pre langa nece un'a, séu daca comun'a, la care proprietariulu séu pro-

prietarii puste dorescu sè apartiena, nu vré sè se invoiesca la impreunarea puste cu comun'a, despre ace'a, cá cu respectu la administratiunea publica una atare pusta la care comuna vecine sè apartiena, va decide juridictiunea respectiva pre langa ascultarea proprietariulu puste si a comunelor vecine.

(Va urmá).

VARIETATI.

* (Camera representantiloru Ungariei) se va deschide in 14 septemvre a. c., spre a se presentá proiectele guvernului relative la bugetulu anulului 1872, la noulu imprimutu si la cestiunea Lloyd-ului. Proiectele se voru transmite comisiunii financiare, ér' camer'a se va prorogá de nou pãna la inceputulu lui novembre.

** (Curtea de cassatiune) d'in Neapolea a dechiaratu de naválide tote casatoriile preutiloru. Acésta decisiune stá in contradicere cu legile italiene si de aceea a produsu una sensatiune rea in cercurile liberale ale Italiei.

** Arboarele istoricu si genealogicu a lu Moldovei.) S'a pusu sub press'a litografica acésta opera de eruditiune si de arta unica in felulu seu. Elu se compune d'in craci, cari insemneza epoche, d'in ramure, ce areta numele principiloru, si d'in frundie, impregiurulu caroru-a se areta tote faptele principiloru de la suirea pre tronu si pãna la caderea séu mortea loru, in scurtu istori'a tieriei pãna in dilele nostre. — Listele de de subscrieri se afla in Bucuresci, la administratiunea diuariulu „Romanulu,” Pasagiulu romanu nr. 1, si la librari'a Danilopolu. Pretiulu abonamentulu face 10 franci.

* (Adunarea de la Fagarasiu.) Onorab. publicu cetitoriu, sciindu cá in dilele de 7 si 8 ale lui augustu, Asociatiunea transilvana tienu adunare generale in orasiulu Fagarasiu, va acceptá — si cu totu dreptulu — sè afle ce-va despre celea ce s'au petrecutu si facutu acolo. Asta-di sunt tocmai siese dile de la deschiderea acelei adunari si nice firulu electricu, nice calea ferata nu fure in stare a ni aduce veste despre rezultatulu adunari d'in capitalea tierii lui Radu-Negru. Totu ce de presinte potemu sè comunicámu onorab. cetitori, sant pucine date despre lucrurile mai momentose, ce s'au petrecutu in ajunulu si in d'ua prima a adunarii. Se scie adeca, cá dlu presiedinte alu Asociatiunii, Ladislau B. Popu, care de presinte se afla, d'impreuna cu onorab. sa familia, la scaldale de la Valcelle, d'in caus'a morbulu greu, de care a suferitu mai multu tempu, n'a potutu sè participe la adunare, si astu-feliu a presidiatu dlu vice-presiedinte Jacobu Bolog'a, care la sosire fú intempinat de calareti si trasure numeroase. In preser'a adunari s'a tienu unu conductu de tortie splendidu, cu care ocaziune dlu Nicolau Densusianu ar fi tienu unu discursu ocaziunelu accomodatu. Siedintiile s'au tienu in sal'a d'in castelulu militarulu, carea a fostu ornata cu multime, de flamure nationale, intre cari se poteau vedé d'in departare si flamura austriaca si cea ungresca; afara da acestea se mai potéa vedé unu frumos transparentu cu inscriptiunea „Natiunea sè traiesca, Asociatiunea sè infloresca.” Luni in 7 aug. la 9 ore a. m. dlu vice-presiedinte Bolog'a a deschisu siedinti'a prin una vorbire frumosa. D'intre membrii actuali ai Asociatiunii au fostu de facia DD. G. Baritiu, I. V. Rusu, E. Maculariu, Stegeriu, etc. De insemnatu si de laudatu este inse placut'a impregiurare, cá la pertractare, dlu vicariu foraneu I. Antonelli a presentatu adunari 3000 fl. v. a. cari s'au adunatu d'in districtulu Fagarasiulu. De d'dieu, cá esemplulu Nasendeniloru sè fia pre totu-indenea pre unde va ajunge adunarea generale a Asociatiunii transilvane baremu numai astu-feliu imbraciatu si imitatu, cá la Fagarasiu. La 8 ore ser'a, onorab. Dna Elis'a Piposiu n. Circ'a accompagniata de alta donna, a carei nune cu placere l'amu comunicá, daca l'amu sci, a datu unu concertu in favorea fondului academiei. Cortele sè fia fostu pãna la 200, si ospetii fure condusu la ele prin tineri anume ingagiati. Pre ser'a dilei a dou'a, 8 augustu, a fosu arangiatu si unu balu in favorea fondului Asociatiunii. Atát'a este ce scimu pãna acum de la adunarea d'in Fagarasiu, dar' sperámu, cá in nrulu venitoriu vomu poté comunicá mai multu.

Scire electr. partic. a „Feder.“*)

Adunarea generale, decisandu unanimu, in 25 iuliu, cererea unui capitanu supremu romanu, Ujfalusy ne-a imbucuratu cu unu adio promitiendu spriginirea (?) conclusulu la locuile mai inalte,**) cá flussulu vointei generale a districtulu. Pusilanimii proseliti, cunoscutulu Kaona cu adjutantiu sei Pa-

*) A sositu la Red. in 9 iuliu 5 ore d. m., candu numerulu de mercuri érá degiá tiparitu; de altmintrea scirea prin posta ni veni mai curundu cá cea electrica, dovéda este notitia ce o amu luat in nr. 79. alu „Fed“ cu privire la acestu conclusu alu adunari gener. d'in Chioru.

**) Scimu positivu, cá dlu Ujfalusy a amblatu destulu pre la locurile inalte, cá sè midilocesca numirea unui cumnatu alu seu unguru de comite supr. in Chioru, dar' nesuccediendu-i acum joca ér' pre fatiarniculu liberalu.

velu logofetu si Pist'a, voindu a-si cascigá merite si patronisare la organizatiune, mistifica opiniunea publica cu petitiuni tendentioase, sub pretestu, cá numai asié ni vomu redobandí tribunalulu, daca va remané Ujfalusy, culegu subscrieri pre cãli secrete pentru retienerea lui de capitanu supremu. Despretiundu asemenea fapte monstruose le damu publicitati si le recomandámu atentiunii guvernului.

Mai multi d'in Chioru

Sciri electrice.

Parisu, 8 augustu. „Siècle“ comunica, cá membrii partitei drepte au de cugetu a pasí in prossim'a siedintia a adunarii nationali cu unu projectu de lege relativu la redarea bunurilor confiscate la anulu 1852 ale familiei de Orleans.

Parisu, 8 augustu. In urm'a unei conveniri, intre generalulu Manteuffel si ministrulu Poyer, comandantiu prusescu au primitu ordinatiune de a incepe evacuarea materialulu de rebelu d'in fortaretia, ce jace pre malulu dreptu alu Seinei. Desiertarea totala a departementeloru invecinate se va incepe in septaman'a venitoria si se va continua fara intrerumpere. Se ascepta ratificatiunea imperatululu germanu.

Viena, 9. augustu. Port'a a respinsu cerea de interventiuone, de ora-ce dins'a nu este indreptatita a se amestecá in legislatiunea si administratiunea interna a Romaniei.

Viena, 9. augustu. Dupa convenirea monarciloru in Ischl, are sè se tiene una conferintia ministeriala la Salisburgia. Convenirea a dou'a a monarciloru, la carea va luá parte si Bismarck, va avé locu in Gastein, intre 24 — 30. augustu.

Versalia, 9. augustu, ser'a. (Siedinti'a adunari nationale.) Projectulu de lege alu generalulu Chareton despre reorganizatiunea armatei, care s'a dechiaratu de urgente, s'a impartitu astadi intre deputati. Dupa acestu projectu, starea efectiva a armatei franceze are sè consté d'in 1,950.000, a fara de corpurile auxiliare.

Viena, 10. augustu. Corifeii cehi si moravi tienu aici conferintie in fia-care d'i Scirea, cá Clam-Martinitz se va numí cancelariu boemu este precipitata; dar' e positivu, cá atatu elu, cátu si Rieger sunt desemnati pentru posturi inalte.

Bucuresci, 11. augustu. Nu este nice unu regimentu in tota armat'a, ai carui oficeri mai inalti sè nu fia amestecati in conjuratiunea (?) contra principelui. — In Moldov'a s'a descoperitu una conjuratiune contra nemtiloru. Situatia e critica; crisa abié se va poté evitat' fara interventiuone.

Ischl, 11. augustu. Tiarulu germanu, insociatu de imperatulu Austriei, a sositu la 6 ore de la Wels aici si fure bineventati de una multime mare de poporu.

Praga, 11. augustu. Conferintiele feudaliu se continua; Belcredi inca e de facia. „Pobkrok“ cere resolutu straformarea federativa a imperiulu. „Politik“ d'ice cá constitutiunea d'in 1867 n'a correspunsu nice istoriei, nice asceptariloru cartii si ale poporului; una parte, mai bine de diuemetate, a poporului n'are base de a se aperá contra Rusiei, si acés'a ar' deveni una masina de pressiune a poporeloru slavice; dualismulu lega Austriei manile; scopulu impacatiunii d'in 1867 se sfarima, mai inainte de ce se va atinge vre-unu paragrafu.

Atena, 11. augustu. Foiele de aici desaprobaba forte politic'a orientale rusesca si dorescu una aliantia greca romana-serbesca, carea sè se intreputa pentru libertatea Oriintelui.

Errata.

In nrulu d'in urma alu foiei nostre, d'in nebagarea de sema a masinistulu, pagin'a a dou'a s'a schimbatu cu a treia, si astu-feliu s'a comisu si in foi'a nostra acea neplacuta sminta, carea de altmintrea nu este straina in diurnalistica, dar' de carea pãna acum noi amu fostu scapatu. Scimu bine, cá onorab. cetitoriu voru fi observatu indata acésta regretabile erore, dar' cu tote acestea ni tienu mu de detorintia a o indreptá prin acésta mica notitia.

Publicatiune.

Se face cunoscutu, cá tergulu d'in Ciacov'a, ce s'a tienu pãna acum in Ianuariu, cu intimatu ministerialu, s'a stramutatu pre d'ua de sant'a Maria (15. Aug. st. v.) care a. c. se va tiené éra-si a data.

(1—3)

Antisti'a orasiulu Ciacov'a

Propriet., edit. si red. respundiet. : ALES. ROMANU